
Česká potřeba vzdoru

Česká potřeba vzdoru

30.1.2012 Týden Strana 66 Názory a komentáře, autor: Martin Fendrych
Akademici a studenti se beze strachu vzepřeli politikům

Prožíváme důležitý čas - střet akademiků a studentů s politiky. S ministrem školství Josefem Dobešem (VV). Ten střet je pro českou societu klíčový. Jednak proto, že jde o její budoucí vzdělání, ale hlavně proto, že se někdo silný, jakž takž v české společnosti vážený, politikům tvrdě vzepřel. Před nimi to udělali jen lékaři.

Politici jsou po léta zvyklí, že na ty nevolené a bez mandátu, jak by řekl náš prezident, z výšky kašlou. Je to vidět takřka na všem. Na platech učitelů třeba. Když vyhlédneme mimo školství, asi nejlépe to poznáme na odfláknutých, vytunelovaných českých dálnicích.

Ředitelství silnic a dálnic čerstvě napočítalo 901 (!!!) vad na devíti kilometrech dálnice do Ostravy. Tam lhosejnost shora cítí každý.

Akademici a studenti předvádějí občanský postoj: nenechat si líbit manipulaci, to, že „nad nimi vládne“ katastrofální ministr a že jimi pohrdá hlava státu. Pro Václava Klause je nepřijatelné, aby se tito lidé vzpírali. Viz jeho věta v ČRo: „... jsem velmi pobouřen tím, co si akademický svět v tuto chvíli dovoluje.“ - Co si dovoluje?

Nechce si nechat nenápadně osekát akademické svobody. Nechce, aby o vědeckých projektech rozhodovali regionální političtí patlavové a firmy.

O síle střetu svědčí další prezidentský výrok: „O tom, že se naše vysoké školství nenachází v dobrém stavu, že neprodukuje ani kvalitní vzdělávání, ani vědu, se nemusíme přesvědčovat.“ Věty nečekané. Klaus shodil veškeré české vzdělávání a univerzitní vědecké bádání. Hrdý národovec, který cpe vše české do popředí, jako by to bylo kvalitou samo o sobě, najednou to „naše“ smete do pekel. Přitom nemá pravdu. Česká věda (tedy i vzdělávání) zaznamenává mnoho větších i menších úspěchů. Klaus urazil dobré vědce, doktory, profesory. Jen proto, že akademici neposlouchají jak pejsci na vodítku.

Jiný prezidentův citát: „Každý ví, že školy usilují primárně o extenzi počtu studentů a o extenzi vědeckých a pedagogických titulů u svých učitelů, o tom si štěbetají vrabci na střeše neboli reforma je nezbytná.“ Klaus se tu zbavuje politické odpovědnosti, kterou ovšem nenese sám. Před dvaceti lety politici zaveleli, že se Česko musí stát „vzdělanostní společností“, což chápali tak, že každý, kdo umí držet propisku, získá vysokoškolský titul. Chtěli jsme doběhnout vzdělanější Evropu. Výsledky akademického úderničení dnes vidíme: titul má kdekdo, ale vzdělán, schopen myslet v souvislostech, nezávisle, suverénně, jest jen málokdo. Společnost je zaplavena vysokoškoláky, kteří mají úroveň horších gymnazistů. Titul začíná být k smíchu. Ne-li rovnou podezřelý, jako jsou tituly z plzeňské školy. Má ho jak ten, kdo dál nic neví, tak ten, kdo ví hodně a o něhož je zájem jak doma, tak v zahraničních laboratořích a ústavech.

Klaus se mýlí i v tom, že všechny vysoké školy usilují o co nejvyšší počet studentů. Rektor UK Václav Hampl, rebel číslo 1, říká: „Jestli si někdo myslí, že my jsme blažení, když jsme zavaleni počty studentů, na které nám klesá veřejné financování, tak tedy s dovolením opravdu nejsme. My jsme první, kdo by opravdu chtěl koncentraci na kvalitu, přesun důrazu z kvantity na kvalitu.“ Opačný postoj než Klaus školám vyčítá. Pravdu má jistě u části škol. Ale ne všude.

Vztah politiků, nositelů moci, k těm, jejichž osudy silně ovlivňují, ilustruje další fakt. Věčný záměr obou zákonů, tedy zákona vysokoškolského a zákona o finanční pomoci studentům, byl připravován rok. Za tu dobu se rektorů jako celek společně s ministrem školství Josefem Dobešem nesetkali, přestože proběhlo několik zasedání České konference rektorů, na něž byl ministr zván. To je lhosejnost a nezájem. Nebo snad strach předstoupit před velmi kritické a poučené soupeře? Dobeš na Hampla a spol. prostě nestačí. Zde je další malér, ve kterém se české vysoké učení ocitlo. Má ministra, který vskutku není ozdobou vlády. Sedí v ní proto, že ho tam chce superguru Vít Bárta, majitel VV. Dobeš je symbolem křivosti české politiky, a přitom chce narovnávat, reformovat vzdělávání. To je z povahy věci nesmysl. Nemůže to fungovat. A nefunguje.

Premiér Nečas měl Dobeše dávno odvolat. Jenže on chce být premiérem, nikoli mít kvalitní ministry a kvalitní vysokoškolské zákony. Stejně jako Klaus i Nečas chce, aby lid pěkně poslouchal. Protesty akademiků jsou podle něho neadekvátní, neboť ještě „neexistuje dokonce ani paragrafově znění příslušných zákonů“. Rektorů a studentů tedy mají počkat, až se ze špatných ideí vyrobí špatné paragrafy? Směšné.

Držím rektoru Hamplovi, jeho kolegům a studentům palce. Kéž je jejich vzdor co nejvíce nakažlivý.

